

Tietojen käsittely ja suojaaminen Väylävirastolla

Siltatekniikan päivät 10.2.2026

Aki Hugg

Agenda

- Väyläviraston tehtävät ja tunnuslukuja
- Tietojen käsittelyn perusteet
- Tietoaineistojen luokittelu
- Tiedon käsittely ja suojaaminen Väylävirastolla

Väylävirasto
Trafikledsverket

Mitä Väylävirasto tekee?

- Tavoitteenamme on, että liikenneverkot vastaavat **kansalaisten liikkumistarpeisiin ja elinkeinoelämän kuljetustarpeisiin** edistään Suomen kilpailukykyä
- Tehtäviämme on tie-, rata- ja meriliikenteen **väyläverkon suunnittelu, kehittäminen ja kunnossapito, talvimerenkulun** järjestäminen sekä liikenteen ja maankäytön yhteensovittaminen
- Väylävirasto toimii Elinvoimakeskusten kanssa yhteistyössä **liikennejärjestelmäsuunnittelussa** maakuntien liittojen, kuntien, kaupunkiseutujen ja muiden toimijoiden ensisijaisena kumppanina
- Väylävirasto vastaa myös **liikenteenohjauksen järjestämisestä** palvelusopimuksella Fintrafficin kanssa
- Väylävirasto toimii vastuullisesti **ympäristöhaittoja rajoittaen**
- Väylävirasto on osaava **tilaajaorganisaatio**

Väyläviraston vuosi **2025**

 Maanteitä
78 000 km

 Rautateitä
6 000 km

 Rata- ja tiesiltoja
17 500 kpl

 Kauppa-
merenkulun
väyliä
4 000 km

lähes **60** isoa rakenta-
mishanketta
käynnissä

 14 valmistunutta
hanketta

Uutta päällystettä n.
3 240 km
josta kävely- ja
pyöräilyväyliä n. **160 km**

 Poistettuja tai parannettuja
tasoristeyksiä n. **87 kpl**

Radanpidosta
johtuvat
myöhästymiset
kaukoliikenteessä
5,04 %

Kansalaisten tyytyväisyys
maanteiden kuntoon

 talvikaudella
3,2/5
kesäkaudella
3,3/5

Vastattujen asiakas-
yhteydenottojen
määrä
53 500

Maantieverkolla
henkilövahinkoon johtaneet
onnettomuudet
1 353 (ennakkotieto)

Avoimen datan rajapintoihin
kohdistui vuoden aikana n.

 500 milj.
kyselyä

Väyläverkon korjausvelka
4,3 mrd. €

Jäänmurtaja-
avustuksia
vuodessa
990 kpl
avustettuja
merimaileja **20 321**

494 Henkilöstömäärä
 Työtyytyväisyys
3,25/4

Tietojen käsittelyn perusteet

Mihin tietojen käsittely Väylävirastolla perustuu?

Väylävirasto
Trafikledsverket

- **Viranomaistehtävään (julkisen vallan käyttö / yleinen etu)**
 - Väylävirasto on valtion viranomainen, jonka lakisääteisenä tehtävänä on kehittää ja ylläpitää valtion tie-, rata- ja vesiväyliä. Moni tietojen käsittely perustuu:
 - lakisääteisen velvoitteen täyttämiseen (esim. liikenneturvallisuuden varmistaminen, väylien kunnon seuranta)
 - yleisen edun mukaiseen tehtävään (esim. liikenteen suunnittelu, tutkimus ja tilastointi).
- **Lainsäädäntöön**
 - EU:n yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) – kun käsitellään henkilötietoja.
 - Tietosuoja laki (1050/2018) – täsmentää GDPR:n soveltamista Suomessa.
 - Julkisuuslaki (621/1999) – säätelee viranomaisten asiakirjojen julkisuutta ja salassapitoa.
 - Liikenne- ja viestintähallinnon erityislainsäädäntö – esim. tie-, rata- ja vesiväylälainsäädäntö, joissa Väyläviraston tehtävät ja tiedonkeruovelvoitteet määritellään.
 - Arkistolaki ja tiedonhallintalaki – säättävät asiakirjojen säilyttämisestä, arkistoinnista ja tietoturvasta.
- **Sopimukseen ja toimeksiantoihin, kun tietoja käsitellään esimerkiksi:**
 - Urakoitsijoiden, konsulttien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehtyjen sopimusten perusteella
 - Palvelusopimukseen liittyvien yhteystietojen ja muiden tietojen käsittelyssä.
 - Tällöin käsittelyperusteena voi olla sopimuksen täytäntöönpano tai siihen liittyvät oikeutetut edut.

Tietojen käsittelyyn liittyvä keskeinen lainsäädäntö

Väylävirasto
Trafikledsverket

- **EU:n yleinen tietosuoja-asetus (GDPR)**

- GDPR mm. määrää, että henkilötietoja saa käsitellä vain, jos on jokin laillinen peruste, kuten;
 - lakisääteinen velvoite
 - viranomaistehtävän/yleisen edun hoitaminen
 - sopimus
 - suostumus
 - rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu (viranomaisella rajatummmin)

- **Tietosuoja laki (1050/2018)**

- Määrittelee miten GDPR:n säännöksiä sovelletaan viranomaistoimintaan
- henkilötietojen käsittelyyn liittyvät erityistilanteet, rajoitukset ja poikkeukset (esim. turvallisuus, rikosten selvittäminen, tutkimus).

- **Arkistolaki (831/1994)**

- Koskee viranomaisen asiakirjojen säilyttämistä ja arkistointia ja määrittelee muun muassa;
 - Tiedon säilytyksen keston
- 7• Vaatimus tiedon hävittämisestä hallitusti ja tietoturvalisesti

Tietojen käsittelyyn liittyvä keskeinen lainsäädäntö

Väylävirasto
Trafikledsverket

- **Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki, 621/1999)**
 - Pääsääntönä tietojen julkisuus: viranomaisen asiakirjat ovat julkisia, ellei laissa ole säädetty salassapitoperustetta.
 - Perusteet tiedon salassa pidosta (esim. yksityisyyden suoja, liikesalaisuus, turvallisuus).
 - Hyvä tiedonhallintatapa: viranomaisen on huolehdittava asiakirjojen asianmukaisesta käsittelystä, suojaamisesta ja saatavuudesta.
 - Oikeus saada tieto: kansalaisilla on oikeus pyytää ja saada tieto julkisesta asiakirjasta.
- **Tiedonhallintalaki (906/2019)**
 - Säätelee viranomaisten tiedonhallintaa ja tietojärjestelmiä ja velvoittaa muun muassa;
 - suunnittelemaan tiedon elinkaaren (luonti–käyttö–säilytys–hävittäminen)
 - varmistamaan, että tiedot ovat oikeita, ajantasaisia ja suojattuja
 - kuvaamaan tietovarannot, rekisterit ja tietojärjestelmät
 - huolehtimaan tietoturvasta ja riskienhallinnasta.

Tietoaineistojen luokittelu

Tietoaineistojen luokittelu

- Väylävirastolla viranomaisena on velvollisuus luokitella tietoaineistonsa ja tietoaineiston luokitus riippuu sen sisältämästä tiedosta, ei niinkään aineiston tyypistä (ohje, määräys, sopimus jne.) tai muodosta.
- Tiedonhallintalaki, julkisuuslaki ja asetus asiakirjojen turvallisuusluokittelusta määräävät, miten viranomaisten tiedot luokitellaan ja mitkä tiedot ovat salassa pidettäviä tai turvallisuusluokiteltuja. Näiden säädösten ja toiminnan vaatimusten perusteella tietoaineistot jaetaan kolmeen ryhmään:
 - Julkiset tiedot
 - **Salassa pidettävät tiedot**
 - **Turvallisuusluokitellut tiedot**

Salassa pidettävä tieto

SALASSA PIDETTÄVÄ

Julkl (621/1999) 24.1§:n ____ k
Lain (____/____) ____ §:n ____ k

Väylävirasto
Trafikledsverket

- Tietoaineisto on salassa pidettävä, jos siihen on julkisuuslaista tai muusta lainsäädännöstä tuleva peruste
- Salassa pidettävän tiedon käsittelyyn on oikeus vain niillä henkilöillä, joilla on työtehtäviensä vuoksi perusteltu välttämätön **tarve päästä tietoon**, ja heitä koskee vaitiolovelvollisuus.
- Käsittelyoikeus edellyttää yleensä sopimussuhdetta (kuvaus salassapitovelvoitteista, tietoturvaluussopimus, tietoisuus sopimusten velvoittavuudesta), joissakin tapauksissa turvallisuusselvitystä sekä asianmukaisten suojattujen järjestelmien ja välineiden käyttöä.
- Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat ovat määritelty julkisuuslain 24 §:ssä. Esimerkkejä salassa pidettävistä aineistoista ja salassapidon perusteista:
 - Yksittäisen sillan suunnitelma- ja toteumapiirustukset (Julkl 24.1 § 10 kohta)
 - Sopimusten tietyt hintatiedot, kuten yksikköhinnat (Julkl 24 §:n 1 momentin 20 kohta)
 - Järjestelmien tekniset- ja turvadokumentaatiot (Julkl 24 §:n 1 momentin 7 kohta)
 - Järjestelmien ja verkon rakenteen piirustukset, loogiset tietovirtakaaviot (Julkl 24 §:n 1 momentin 7 kohta)

Turvallisuusluokka IV (TL IV)

KÄYTTÖ RAJOITETTU
Turvallisuusluokka IV
JulkL (621/1999) 24.1§:n ____ k
Lain (____/____) ____ §:n ____ k

Väylävirasto
Trafikledsverket

- Tietoaineisto kuuluu turvallisuusluokkaan IV, jos aineistoon sisältyvän salassa pidettävän tiedon oikeudeton paljastuminen tai oikeudeton käyttö voi aiheuttaa lievää vahinkoa suojattavalle edulle.
- Lievä vahinko tarkoittaa, että salassa pidettävän asian paljastumisesta johtuva sellainen seuraus tai tapahtuma, jonka vuoksi ei tarvitse keskeyttää toimintaa, mutta saatetaan joutua muuttamaan toiminnallisia suunnitelmia. Tiedon paljastuminen tai oikeudeton käyttö mahdollisesti vaarantaa viranomaisen toiminnan.
- Esimerkkejä turvallisuusluokiteltavista tietoaineistoista:
 - Kansalaisten turvallisuuteen, henkeen tai terveyteen vaikuttavat tiedot, kuten rataverkon turvalaitteisiin liittyvät tiedot
 - Maanpuolustukseen liittyvät tiedot, kuten meriväylien tarkat syvyystiedot
 - Yksittäisen sillan laskelmat

Tiedon käsittely ja suojaaminen Väylävirastolla

Tiedon käsittely ja suojaaminen Väylävirastolla

- Väylävirasto suojaa tietonsa noudattamalla lakia (mm. tiedonhallintalaki, julkisuuslaki, tietosuojalaki/GDPR) ja käyttämällä sekä teknisiä että organisatorisia tietoturvakeinoja;
- **Tiedon luokittelu ja käsittelytavat**
 - Kullekin luokalle on määritetty, kuka saa nähdä tiedot, miten niitä saa käyttää ja millä tavoin niitä saa luovuttaa.
- **Käyttöoikeudet ja pääsynhallinta**
 - Tietoihin pääsee käsiksi vain ne henkilöt, joilla on tehtäviensä perusteella tarve ("tarpeen mukaan" -periaate).
- **Tekniset tietoturvatimet**
 - Verkko- ja palvelinturva (palomuurit, haittaohjelmasuojaus, lokitus), yhteyksien ja tiedon salaaminen, järjestelmien päivitys
- **Organisatoriset ja hallinnolliset käytännöt**
 - Tietoturva- ja tietosuojapolitiikat, ohjeet ja menettelyt (esim. miten asiakirjoja käsitellään, säilytetään ja hävitetään)
 - Sopimuksissa kumppaneiden kanssa sovitaan tietoturvavelvoitteista (esim. urakoitsijat, järjestelmätoimittajat).
- **Tietoturvapoikkeamiin varautuminen**
 - Menettelyt tietoturvaloukkausten havaitsemiseksi, käsittelemiseksi ja raportoinniksi
- **Tiedon elinkaaren hallinta**
 - Suunnitellaan ja dokumentoidaan, miten tietoja kerätään, säilytetään, arkistoidaan ja hävitetään

Tietojen käsittely- ja suojaamisohje

- Väyläviraston Tietoaineistojen käsittelyohje uudistui ja laajeni **Tietojen käsittely- ja suojaamisohjeeksi** joulukuussa 2025. Uudistus selkeyttää tiedon käsittelyn vaatimuksia ja kokoaa käytännöt yhden ohjeen alle. Uusi ohje huomioi myös kyberturvallisuuslain vaatimuksia.
- Uusi ohje on kaksiosainen. **Ensimmäinen osa on suunnattu tiedon käsittelijälle eli työntekijälle.** Se tarjoaa käytännön ohjeet tiedon käsittelyyn koko tiedon elinkaaren kaikissa vaiheissa vanhasta ohjeesta tutuilla käsittelytaulukoilla.
- **Toinen osa on suunnattu työnantajalle eli organisaatiolle.** Siinä kuvataan, millaiset vaatimukset eri tietoluokkien käsittelyllä on prosesseille, laitteille ja tiloille. Tämä osa on uusi, ja se vastaa yhteistyökumppaneiden toiveeseen saada täsmällisempää tietoa tietoturvavaatimusten käytännön toteutuksesta.
- Tietojen käsittely- ja suojaamisohje korvaa viraston sisäisistä ohjeista Tietoaineistojen käsittelyohjeen sekä TL III- ja TL II - tietoaineistojen käsittelyohjeen. **Lisäksi se korvaa Tietoaineistojen käsittelyohjeen yhteistyökumppaneille. Jatkossa ei enää ylläpidetä erillisiä ohjeistuksia virastolaisille ja yhteistyökumppaneille.**

NIS2

Tietojen käsittely- ja suojaamisohje

- Tietojen käsittely ja suojaamisohje ei kosketa voimassa olevia sopimuksia, vaan niiden osalta noudatetaan sopimuksen aikana voimassa ollutta ohjeistusta.
- Tietojen käsittely ja suojaamisohjeen saa halutessaan ottaa käyttöön ja se löytyy;
 - Extranet:
<https://vayla365.sharepoint.com/sites/ExtranetAineistot/SitePages/Tietojen-luokittelu-ja-tietoturva.aspx>
 - Hankinnan ohjeistus -palvelu (niille, joilla on pääsy):
<https://hop.vaylapilvi.fi/hankinnan-ohjaus/tietoturva-ja-tietosuoja-hankinnoissa/tietoturva-hankinnoissa>
- Ohjepäivitykseen liittyen järjestetään kaksi tiedotustilaisuutta maaliskuuhuhtikuussakuussa 2026, johon palveluntuottajilla on mahdollisuus osallistua. Tilaisuuksista tiedotetaan Hankinnan ohjeistus -palvelussa ja Extranetissä.
- Väylävirastolla on käynnissä projekti, jonka tarkoituksena on pohtia käytännönläheisiä ja toimivia tapoja käyttää salassa pidettävää / luokiteltua tietoa osana suunnittelua ja rakentamista.

Kysymykset ja kommentit

tietoturva@vayla.fi

